

AdRem

Nummer 2

februari 2019

ïSucculenta" Afdeling ïDe Achterhoek"

Opgericht september 1975

Verenigingsavonden:

Iedere tweede donderdagavond van de maand in "**Kruidenhof te Mal-lum**" In Eibergen.
Aanvang 20 00 uur.

Contributie:

Lidmaatschap € 15,00 per jaar. Te voldoen op bankrekeningnummer IBAN NL09RABO0356715841 t.n.v. Cactusvereniging "De Achterhoek".

Naast de contributie voor de afde-ling, moet er ook nog € 27,00 con-tributie aan de landelijke vereniging "**Succulenta**" betaald worden.

Redactie:

Henk Viscaal.

Informatie:

Voor informatie over de vereniging kunt u op de hiernaast staande adressen terecht, of op de vereni-gingsavonden zoals hierboven vermeld staat.

Bestuursleden:

Voorzitter:

H.W. Viscaal,
Brinklaan 31,
7261 JH Ruurlo.
0573 452005

Scretaresse:

A. Heijnen,
Kuipersweg 9,
7107 BC Winterswijk.
0543 564314

Penningmeester:

D. Hoogstraten,
Rozenkamp 8,
7151 VN Eibergen.
0545 472778

Leden:

T. Welman,
Julianastraat 17,
7161 CP Neede.
0545 295813

J. Hardiek,
M. Krusemanstraat 122,
7513 HM Enschede.
053 4301499

AdRem

JAARGANG 39 NO 2 FEBRUARI 2019

WAT ER WEER ALLEMAAL AAN DE HAND WAS

Eigenlijk een vreemd gevoel, de inkt van het vorige maandblad is nog maar net opgedroogd en daar zit je al weer aan het volgende nummer te werken. Dit is dan de prijs die je betaalt wanneer je verre oorden wilt bezoeken. Koffer pakken en dingen organiseren moeten dan maar op het laatste moment gebeuren. Een ding is natuurlijk heel erg zeker: "Ik heb er heel veel zin in". Ik hoop dan ook weer met veel mooie plaatjes terug te komen om jullie mee te laten genieten van al dat moois dat ik in Mexico heb gezien.

Na een zeer geslaagde jaarvergadering; wat hebben de mensen weer verschrikkelijk goed hun best gedaan, was het de beurt aan mij om wat te vertellen over Chili.

Wat een schrik toen ik bemerkte dat ik de lezing al een keer gegeven had. Gelukkig heb ik voldoende plaatjes en zo kregen we een vervolg op de vorige lezing.

Voor Ellie wordt het een lange tijd van alleen thuis zijn, want normaal hadden we samen vakantie. Zij haar vakantie in Spanje en ik genoot in een of ander land waar veel succulenten en cactussen te vinden zijn. Als compensatie gaat ze dit voorjaar een weekje extra naar haar geliefde hotel in Malgrat de Mar.

Het muurkasje dat onlangs geplaatst is moet nog even helemaal waterdicht gemaakt worden, want het is de bedoeling dat ik daar met winterharde cactussen aan het experimenteren ga. Op dit moment staan er een aantal agaves, wat vetplanten en cactussen. Hopelijk wordt dit een succes. Je moet echter wel wachten tot het voorjaar om te kunnen constateren dat de planten inderdaad winterhard zijn. Leuk is dat bij het doornemen van de literatuur je steeds meer stuit op planten die lage temperaturen verdragen. Voorwaarde is natuurlijk wel dat de planten volkomen droog staan. Ik ben erg benieuwd en zal zeker in ons tijdschrift op de winterhardheid van de planten terug komen.

H.V.

PLANT VAN DE MAAND

ERIOSYCE AURATA

Deze plant stond tijdens mijn Chili-reis op de verlanglijst om gevonden te worden. Ik moest tot bijna de laatste dag wachten om de plant eindelijk te vinden. Nu ja vinden; Bij een stop in de buurt van Het nationale park “Fray Jorge” vroeg Joke mij of ik bollen wilde zien. Ja natuurlijk. Had ik nu even tegen het talud langs de weg opgekeken dan had ik kunnen zien wat daar stond. Het was een bol van minimaal 35 cm ø en een 30 cm hoog. Spekkoper was ik en

stond verbaasd over de snelheid waarmee ik tegen het talud op liep. Op zo'n moment voel je je de meest gelukkige mens van de wereld. Dit bleek niet de enige eriosyce hier te zijn. Ze stonden hier in alle maten die je maar bedenken kon. Ook stonden hier diverse exemplaren van *Neochilenia wagenknechtii* en als leuke bijkomstigheid twee vogeltjes die op de top van een eulychnia zaten.

Momenteel heb ik in mijn verzameling een *Eriosyce rodentiophila* staan die even groot kan worden, maar ik ben bang dat ik dat niet meer mee zal maken. Wat meteen opvalt aan de plant is de forse bedoorning. Iets wat voor mij een plant extra aantrekkelijk maakt. De plant is endemisch in Chili. Hij komt op diverse plaatsen voor. Het is even zoeken, maar eenmaal gevonden blijken er in de omgeving een redelijk aantal exemplaren voor te komen. Zo op het eerste gezicht doet de plant sterk denken aan de Mexicaanse *Echinocactus grusonii*. We hebben daar grote exemplaren gevonden die de vergelijking zeer wel konden doorstaan. De plant kan tot 50 cm ø worden en op latere leeftijd zuilvormig worden en dan een lengte van meer dan 90 cm bereiken. In de kop heeft de plant een wit wollige krans. Het ribbenaantal kan tot 35 oplopen. De bloemen ontstaan rond de schedel van de plant en zijn rood.

Schitterende planten die in een verzameling niet zouden misstaan.

H.V.

FOTOGALERIJ

EEN DAGJE CHILI

Dag 16: Chañaral - Copiapó 11 - 10

We gaan om kwart voor negen na het ontbijt op weg naar Copiapó. Bij Puerto Flamenco gaan we richting de kust. Het schijnt dat zowel het strand als de zee een grote aantrekkingskracht op ons beiden heeft. En dit heeft alles te maken met het feit dat hier altijd wel iets te vinden of te beleven valt. We vinden hier een mooie eulychnia in knop. Op zich erg mooi, zoals de bloemblaadje nog pracht teruggevouwen zijn maar je ziet dat de bloem klaar is om open te gaan. Waarschijnlijk zijn we daar nog net te vroeg voor. Ook ligt hier een groot aantal van een soort posthoornschelpje. We gaan weer terug naar de 5 en slaan ± 12 km voor Caldera een klein weggetje in naar Punta Frödden. Iets van de kust af zien we een “glazen” huis. U kent dat wel van de camping waar jongelui iedereen graag willen laten zien hoeveel ze wel kunnen drinken en van de lege flessen hele muren bouwen. Hier bij een soort grot als muur ook veel opgestapelde flesjes. Wat moet die man gedronken hebben. Vanuit zijn “kamer” hebben we een prachtig uitzicht op zee. De rotsformaties zijn geweldig en ook hier moeten we ons losrukken, want de ene plek is nog mooier dan de andere. Opmerkelijk waren de plaatsen waar grote hoeveelheden skeletten van zee-egels lagen. Ook de schelpen met een gat erin zagen wij voor de eerste keer. We zijn dwars door Caldera gereden langs de kust tot Bahía Inglesa. Vanaf daar de 5 weer opgezocht naar Copiapó. Vlak hiervoor was het opvallend groen; bomen, struiken, druiventeelt en olijfgaarden. Bij een tankstation naar het hotel gevraagd en dat snel gevonden. We verblijven dit keer in een Ibis-hotel. Waar we de vol-

gende dag in het aanlopende Ibis-hotel ons verbaasden over het prijsverschil. Het budgethotel waar we nu verbleven was duurder dan het gewone hotel er naast omdat we daar gereserveerd hadden via een boekingskantoor. Van drie tot vijf in de stad gescharreld. En zoals in bijna alle steden in Zuid-Amerika en Mexico speelt een groot gedeelte van het leven zich af op de “zoccolo” (het dorpsplein) af. Op dit plein was een soort marktje met allerlei regionale producten en ook met prullaria die je als souvenir mee kunt nemen maar waar eigenlijk niemand wat aan heeft.

De Chileense nummerplaat was een op zich zelf staand hoofdstuk. Joke verzamelt van de landen die ze bezoekt een nummerplaat van een auto en tijdens de wandeling door de stad was ik haar “even” kwijt. Ze was een showroom van de Toyota binnengelopen om te proberen een nummerplaat te bemachtigen. Leuke bezigheid trouwens wanneer je geen woord Spaans spreekt. He geheel werd nogal verwarrend en duurde behoorlijk lang. Totdat eindelijk bij de man van de garage het dubbeltje viel en de begeerde nummerplaat zich in een la van zijn bureau bevond. Man opgelucht en Joke blij. Ze had weer een nummerplaat aan haar verzameling toegevoegd. Bij een tearoom een heerlijke kop koffie gedronken en genoten van de bedrijvigheid op het plein. 's Avonds nog een heerlijke piza gegeten en dan naar de kamer om de aantekeningen van de afgelopen dag bij te werklen.

H.V.

PUZZEL

1		2	3		4	5	6	7		8	9		10	11
		12		13						14		15		
16	17		18			19			20		21			
22		23			24		25			26				
27				28		29						30	31	
	32		33		34			35			36		37	
38			39	40			41		42			43		
		44				45		46						47
48	49			50	51		52			53			54	
	55		56		57	58			59		60			
61			62	63				64		65				66
67		68		69			70		71			72		
73			74			75		76			77		78	
79			80		81					82		83		
84							85				86			

HORIZONTAAL

1 min, 4 speelplaats, 10 bergplaats, 12 Canarisch eiland, 14 vertrek in huis, 16 per persoon, 18 lidwoord, 19 herkenningsteken, 21 vulkaan op de Vanuatu eilanden, 22 persoonlijk voornaamwoord, 25 boom, 27 recht stuk van een vaart, 28 imiteren, 30 liniaal, 32 bijl, 34 Franse nv, 35 eekschiller, 37 bijwoord, 39 pukkel, 42 radiopresentator, 44 plaats in Frankrijk, 45 plaats in Amerika, 48 ontkenning, 50 rondhout, 52 niet erkend, 53 bijbels figuur, 55 bevel, 57 beddengoed, 60 algemeen beschaafd Nederlands, 61 computer,

VERTICAAL

1 sleutel, 2 reeds, 3 echtgenoot, 4 uitroep, 5 boom, 6 Griekse letter, 7 meisjesnaam, 8 klein kind, 9 rivier in Spanje, 10 stremsel, 11 plant, 13 wortel, 15 zwart paard, 17 prent, 20 doodsbeen, 23 racistische sekte in Amerika, 24 Indisch gerecht, 26 snor, 29 deel van een schip, 31 plaats in de NO-polder, 33 tuingereedschap, 36 boekenplank, 38 voegwoord, 40 tijdsaanduiding, 41 gevechtsvoertuig, 43 Joods priester, 44 hoofddeksel, 46 oningewijde, 47 voegwoord, 49 begeleiding, 51 overal, 54 jaarlijks, 56 reeds, 58 vuilnisman,

62 land in Azië, 64 vershoud installatie, 67 groente, 69 honingbij, 71 of dergelijke, 72 achtervoegsel, 73 plaats in Frankrijk, 75, vol aders, 78 en omstreken, 79 atmosfeer, 80 vrucht, 82 sierraad, 84 huisdier, 85 vloerkleed, 85 flipperkastterm

59 Europeaan, 61 prent, 63 Deel van Frankrijk, 65 azijn, 66 beleefdheidsuiting, 68 broeder, 70 plaats in Noord Holland, 74 vaartuig, ruimtevaart organisatie, 77 opening, 81 reeds, 83 muzieknoot

Onder de inzenders van de goede oplossing van de puzzel wordt een plantje verloot.

Potentilla recta

TWEE HOBBY'S GEMAKKELIJK TE COMBINEREN

We gaan ook deze maand door met drie planten van ons eigen flora.

Als eerste de wilde averuit (*Artemisia campestris* subsp. *campestris*) uit de samengesteldbloemigen familie (*Asteraceae*). Dit soort staat in Nederland op de rode lijst en is nog steeds sterk afnemend. Het is een vaste plant die wel tot 1 meter hoog wordt, terwijl de wortelstok wel 1,5 m in de grond zit. In tegenstelling van de duin averuit (*Artemisia campestris* subsp. *maritima*) zijn de van onderen gekielde bladslippen niet vlezig. Deze plant heeft van augustus tot in de herfst gele tot roodachtige bloemen. De plant komt voor op droge, voedselarme, kalkhoudende zandgrond. Zoals langs spoorlijnen en binnenduin. De plant staat ook wel bekend als citroenkruid. Er zijn vele verklaringen voor de naam *Artemisia* o.a. het Griekse artemes wat gezond betekend naar aanleiding van de vele gezonde toe-

passingen van de soorten in dit geslacht. Een tweede verklaring dat het afstamt van de godin van de geboorte en van vrouwen Artemis Eileythya. De plant werd gebruikt tegen vrouwen ziektes. Een derde mogelijkheid is dat de plant is vernoemd naar de koningin Artemisia van Halikarnassos in Karie Campestris betekend : van het vlakke veld.

De tweede plant is de rechte ganzerik (*Potentilla recta*) uit de rozenfamilie (*Rosaceae*).

Deze vaste plant kan een hoogte bereiken van 70 cm en heeft gele bloemen van juni tot in augustus. Vanuit de rozet groeien de stengels. De plant heeft een voorliefde voor een zonnige voedselarme grond. De plant wordt gekweekt in vele variëteiten. *Potentilla* komt van het

Latijnse woord potens wat krachtig betekent vanwege de geneeskrachtige werking en tecta betekent rechtop gaand.

De derde plant is het groot glaskruid (*Parietaria officinalis*) uit de brandnetelfamilie (*Urticaceae*). De plant is in Nederland zeldzaam en is afkomstig uit ZO-Europa. De plant kan tot 80 cm hoog worden en de bloemen verschijnen van juni tot in oktober. De bloemen zijn groen van kleur. Het verschil tussen de groot en het klein glaskruid is dat het grote holle stengels heeft. De plant komt voor tussen struiken, op beschutte onbewerkte grond, aan de voet van muren en rotsen, bosranden en aan trottoirkanten.

Glaskruid slaat op dat de bladeren werden gebruikt voor het poetsen van glas. *Parietaria* komt van het Latijnse *paries* wat wand betekent, de plant komt voor bij wanden en *officinalis* betekent geneeskrachtig. De plant is eetbaar en werd ook gebruikt voor vocht af te drijven

en om nierstenen te laten verdwijnen. De plant wordt nog steeds gebruikt in delen van Frankrijk.

Tot de volgende maand.

Jur

Parietaria officinalis

De mediterrane rotstuin

De mediterrane rotstuin is de jongste rotstuin, aangelegd in 2009. Deze tuin moet de Kroatische kust voorstellen en is opgebouwd uit kalkgesteente. De planten komen uit het kustgebied van Kroatië, Dalmatië en Istrië, o.a. uit het Velebit gebergte en de berg U?ka op Istrië. De Kroatische planten zijn hoofdzakelijk endemische soorten die voorkomen in het karstgebergte op karstweiden, kalkrotsen en zandige gebieden.

Een zo'n plantje is *Degenia velebitica* (*Brassicaceae*) endemisch in het Velebit gebergte. *Degenia velebitica* is de beroemdste Kroatische plant en komt in een beperkt gebied voor. *Degenia* is afgebeeld op een Kroatisch muntstuk en op het wapen van de provincie Lika-Senj County, waarin het Velebit gebergte ligt. Ze groeit op droge kalkstenen puinhellingen. De plant is genoemd naar de Hongaarse botanicus Árpád von Degen die haar op 17 juli 1907 gevonden heeft. Hij

Degenia velebitica

Geranium_dalmaticum

Mediterrane rotstuin

Stachys in het Velebit Gebergte

Velebit Gebergte

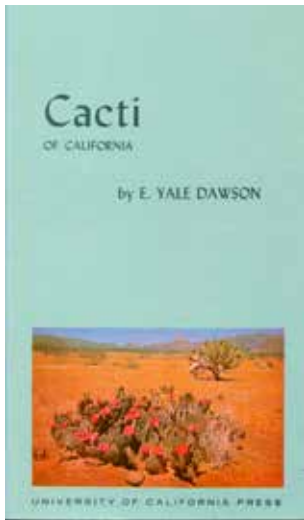
classificeerde de plant onder het geslacht *Lesquerella*. Door de herbarium specimenen te analyseren, realiseerde de Oostenrijkse botanicus August von Hayek dat het een aparte soort was. De plant heeft lange grijsharige smalle blaadjes. De toeven grote gele bloemen komen boven het blad uit. Ze verlangt een zonnige standplaats met een goed doorlatende bodem. De plant op de foto is genomen in mijn rotstuin. Helaas, ze is verdwenen maar misschien heeft ze zich uitgezaaid, dus afwachten wat er komen gaat. Een andere bewoner uit dit biotoop is *Geranium dalmaticum*. Het is een laagblijvende plant met roze bloemen en sierlijk blad, dat in het najaar een mooie herfstkleur heeft.

Op de rotstuinfoto staat in het midden links *Stachys thirkei*, rechts daarvan *Stachys cretica* subsp. *salviifolia* en *Inula conyza*.

Trudy

MET EEN BOEKJE IN EEN HOEKJE

Op de omslag achter op het boekje staat een korte recensie over dit boekje en het had op nu kunnen slaan terwijl het boekje al uit 1982 dateert. “In deze dagen van stijgende prijzen is het altijd goed om een California Natural History Guide” te lezen. De boekjes zijn klein genoeg om in een binnenzak te passen, niet duur en betrouwbaar. Een van de handigheidjes, wanneer je het boekje toch in de binnenzak meeneemt is de liniaal, in inches en centimeters, op de binnenkant van de omslag van het boekje. Ben je toch aan het determineren in de natuur dan is dit een handig hulpmiddel. Zoals de titel al zegt

gaat het alleen over de cactussen die in Californië voorkomen.

De inleiding van het boekje geeft eerst een uitleg over wat cactussen zijn. Vervolgens de manier om ze te bestuderen en waar ze gevonden kunnen worden. Besloten wordt dit gedeelte met een sleutel van de cactussen die hier gevonden kunnen worden.

De beschrijving van de cactussen begint bij de chol-la's. Als eerste wordt de naam van de plant gegeven zoals die bekend is in de volksmond. Tussen haakjes staat daar dan de wetenschappelijke naam achter.

Iedere beschrijving van een soort gaat vergezeld van een duidelijke tekening van de plant. In het middenkatern van het boekje kunnen we een aantal pagina's vinden met kleurenfoto's. Kwalitatief niet om over naar huis te schrijven en iets te kleine foto's om een goed beeld van de planten te krijgen. (Wat er in $\pm$ 40

jaar op dit gebied dan al weer veranderd en verbeterd is, is eigenlijk onbegrijpelijk). Ook worden er nog namen gebruikt die inmiddels al weer achterhaald zijn. Na het behandelen van de cactussen en de beschrijving daarvan krijgen we een hoofdstuk over boeken en verenigingen op cactusgebied. Slechts een 6-tal boeken worden genoemd en de verenigingen beperken zich tot een; “The Cactus and Succulent Society of America. En dat was het dan. Een van de laatste pagina's wordt dan door een glossary in beslag genomen en hierop volgend de index van het boekje. Op de binnenkant van de omslag volgt dan nog een hele lijst van de boekwerkjes van de diverse streken in de Verenigde Staten die bij deze uitgeverij verschenen zijn. Beslist geen wetenschappelijk boek maar, zoals de recensie al beschreef, een handig boekje om, wandelend in de natuur, de planten te herkennen en te benoemen.

H.V.

ONDER ONS GEZEGD

Verslag van de jaarvergadering op donderdag 10 januari 2019. Het jaarverslag en financieel verslag worden onder dankzegging goedgekeurd. In de kascommissie zitten Piet Hoogers en Karel Zaunbrecher. Helaas is Karel vanavond verhinderd en neemt Bertus Scholten zijn taak over. De boekhouding zag er fantastisch uit, we hebben zelfs nog een klein batig saldo. Volgend jaar zitten Bertus en Tonny Woerts in de kascommissie. Trudy Welman wordt weer voor 3 jaar benoemd als bestuurslid. Er zijn enkele mooie boeken opgehaald bij een mevrouw in Almelo. Deze boeken hebben we in de verloting gedaan.

Na de pauze en verloting vertelt Henk nog weer wat over zijn reis naar Chili. Plaatjes van mooie rotsen, gekleurd door ijzererts, veel copiapoa's en veel vogels. We hebben 3 dagen Chili gezien, op de derde dag zien we weer andere kleuren en prachtige copiapoa's cinema. Ook schitterende foto's van vogels, gemaakt door de reisgenote van Henk, Joke Stomps. In februari is Henk met vakantie, Trudy laat dan wat zien over Zuid-Engeland.

Bij de rondvraag deelt Henk Roozegaarde mee dat er bij Succulenta plaatsen open vallen zoals die van ledenadministrateur, webmaster etc. Misschien moeten dat wel betaalde krachten worden.

Annie

Velebit gebergte

AGENDA

Uitnodiging voor de bijeenkomst op donderdag 14 maart 2019 in de “Kruidenhof te Mallum” in Eibergen.

Aanvang 8 uur.

Agenda:

1. Opening. Mededelingen. Ingekomen stukken.
2. Lezing Ludwig Bercht.
3. Pauze en verloting.
4. Vervolg lezing.
5. Rondvraag.
6. Sluiting.

Op 14 februari laat Trudy foto's zien en vertelt wat over tuinen in Zuid-Engeland.

Met vriendelijke groeten en tot ziens,

Het bestuur.

Jaarprogramma 2019

10 Januari	Jaarvergadering +Henk Viscaal lezing Chili 2017
14 Februari	Trudy over tuinen in Engeland.
14 Maart	Lezing Ludwig Bercht.
11 April	Praktijkavond zaaien. Voorbereiding Lenteweekend.
4/5 Mei	Lenteweekend.
9 Mei	Lezing Geert Bourgonje.
13 Juni	Tuinbezoek Annie Heijnen
15 Juni	Cactusreisje.
11 Juli	Tuinbezoek Henk Viscaal.
1 Augustus	Vakantie.
12 September	Gert Ubink lezing.
10 Oktober	Ruilavond.
14 November	Verzorgd door eigen leden.
12 December	Praat / Spel ? Fotoavond.

OPEN DAG

ZATERDAG 1 JUNI 2019

Mijnsherenweg 20
1433 AS Kudelstaart

Tel. 0297 326880
Fax. 0297 343089

Inhoud

Plant van de maand	20	
Fotogalerij		21
Een dagje Chili		22
Puzzel		26
Twee hobby's gemakkelijk te combineren		28
Steengoed		30
Met een boekje in een hoekje		32
Onder ons gezegd		33
Agenda		34